

Vår dato: 24.06.2018

Vår ref.: 201701563-32

Arkiv:

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Hilde Aass.

Guleslettene vindkraft AS - Godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Guleslettene vindkraftverk, Bremanger og Flora kommuner, Sogn og Fjordane

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til oversendt detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Guleslettene vindkraftverk av 23.03.2018 i Bremanger og Flora kommuner, Sogn og Fjordane fylke. Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) gitt i anleggskonsesjon av 02.02.2017, post 12 og 13.

Guleslettene vindkraft AS søker samtidig om økt installert effekt fra 195 MW til 197,4 MW og justering av grensene til planområdet. NVE har behandlet søknaden om økt samlet installert effekt og justering av planområdet med hjemmel i energiloven § 3-1.

Bakgrunn

NVE ga den 08.10.2014 Guleslettene vindkraft AS tillatelse til å bygge og drive Guleslettene vindkraftverk med tilhørende nettilknytning. Det ble gitt konsesjon til en samlet installert effekt på inntil 160 MW. Vedtak ble påklaget, og oversendt Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse. OED stadfestet NVEs vedtak 11.11.2016, med tilleggskrav om for- og etterundersøkelser av fugletrekk. Det vises til gjeldende konsesjon av 02.02.2017.

Guleslettene vindkraft AS søkte i 27.05.2017 om å øke installert effekt i vindkraftverket til 195 MW. NVE ga tillatelse til økt installert effekt 15.06.2017. Tiltakshaver har i brev av 22.08.2017 søkt om tillatelse til å bygge en ny 4,2 km lang adkomstvei fra Sørgulen til planområdet. NVE ga tillatelse til ny adkomstvei i vedtak av 23.03.2018.

I henhold til anleggskonsesjonen post 12 og 13 skal det utarbeides en detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA), som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE mottok detaljplan og MTA for Guleslettene vindkraftverk 23.03.2018. Det fremgår av MTA at planene er utarbeidet i samråd med Flora og Bremanger kommuner og grunneiere/rettighetshavere, jf. krav i konsesjonen post 13.

Vedtak

Med hjemmel i energiloven § 3-1 gir NVE Guleslettene vindkraft AS tillatelse til å justere grensene for planområdet for Guleslettene vindkraftverk i henhold til fremlagt detaljplan av 23.03.2018, og til å øke installert effekt til 197,4 MW.

Med hjemmel i konsesjonen datert 02.02.2017 post 12 og 13 godkjenner NVE fremlagte detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan av 23.03.2018 for bygging av Guleslettene vindkraftverk i Bremanger og Flora kommuner.

Vilkår for godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan:

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Arealbruksplaner med ytre inngrepsgrenser rundt og langsmed de planlagte anleggssegmentene, skal forelegges NVE før anleggsstart, dersom veitraseene avviker vesentlig fra detaljplanen skal dette godkjennes av NVE.
- Det skal utarbeides en plan for istandsetting av kranoppstillingsplassene. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.
- Det skal utarbeides en plan for etablering og istandsetting av massetak. Planen skal inneholde detaljerte kart med visualiseringer og tverrsnitt, samt beskrive behov for areal i forbindelse drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal utarbeides i samråd med kommune og grunneier og godkjennes av NVE før arbeidet med massetakene starter.
- Endelige fasadetegninger av servicebygg og transformatorbygg skal forelegges NVE før arbeidet med byggene starter. Tegningene skal forelegges grunneiere og kommunen før oversendelse til NVE.
- Det skal tas særlig hensyn til terreng og landskap ved etablering av adkomstvei på strekningen mellom Olavatnet og planområdet.
- Det skal ikke utføres anleggsarbeid i nedbørsfeltene til offentlige/private drikkevannskilder før tiltaksplan for å sikre drikkevannskildene er godkjent av NVE. NVE presiserer at planen skal utarbeides i samråd med vannverkseier/berørte parter og Mattilsynet, jf. vilkår i konsesjonen av 02.02.17.
- Vannforsyninger med overflatevannsinntak fra Storelva skal erstattes med ny permanent løsning før anleggsarbeidene i nedbørsfeltet starter.
- Det skal ikke utføres anleggsarbeid i områdene som omfatter turbinplassering T39-T47 før forundersøkelser for fugletrekk er tilfredsstillende utført og godkjent av NVE.

NVEs vedtak forutsetter at fremlagte planer er i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonene av 02.02.2017 og 23.03.2018

NVE understreker at planene ikke kan fravikes uten NVEs godkjenning. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Høring og innkomne merknader

NVE avholdt møte med Flora kommune 04.01.2018. NVE orienterte om den videre prosessen for NVEs behandling og oppfølging av vindkraftprosjekter i planleggings- og byggefasen. Konsesjonær orienterte om status i prosjektet. Det ble gitt anledning til å komme med kommentarer og spørsmål. I etterkant av møtet ble området befart. Det har blitt holdt tilsvarende orienteringsmøte med Bremanger kommune 20.03.2017 i forbindelse med behandling av Hennøy vindkraftverk.

MTA og detaljplanen ble sendt på høring i brev av 10.04.2018 til Flora og Bremanger kommuner, Sogn og Fjordane fylkeskommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Mattilsynet, samt grunneiere, vannverkseier/berørte parter i henhold til vilkår 15 i anleggskonsesjonen, eventuelt andre rettighetshavere, samt berørte støy- og/eller skyggekastmottakere over anbefalte grenseverdier.

NVE har mottatt 12 uttalelser til saken. Disse er sammenfattet i vedlegget «Innkomne merknader, Guleslettene vindkraftverk, Bremanger og Flora kommuner». Konsesjonær har kommentert uttalelsene i brev av 28.05.2018. Relevante merknader til saken er kommentert og vurdert tematiske under «NVEs vurderinger».

Etter NVEs vurdering danner MTA og detaljplan, sammen med søknaden med konsekvensutredning, merknader, møter og andre opplysninger et tilfredsstillende grunnlag for å treffe vedtak i saken. NVE anser saken som tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17.

NVEs vurderinger

Formålet med en detaljplan er å konkretisere utbyggingsplanen for vindkraftverket innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen. Planen skal gi en teknisk beskrivelse av anleggene som skal bygges, og eventuelle endringer i tiltaket sine virkninger for miljø og samfunn, dersom utbyggingsløsningen i detaljplanen er endret sammenlignet med den utbyggingsplanen, som ble lagt til grunn i konsesjonsprosessen. Detaljplanen skal legges til grunn for miljø-, transport- og anleggsplanen.

Formålet med en MTA er å sikre at det tas miljø- og landskapshensyn under bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på miljøinformasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

I det følgende presenteres NVEs vurdering av MTA og detaljplan for Guleslettene vindkraftverk for de temaer som anses relevante i saken.

Endelig utbyggingsløsning

Detaljplanen for Guleslettene vindkraftverk viser hvordan anlegget planlegges bygget. Detaljplanen er lagt til grunn for miljø-, transport- og anleggsplanen, jf. post 13 i anleggskonsesjonen. Det fremgår av MTA at Bremanger og Flora kommuner, grunneiere, tur- og idrettslag har vært involvert i prosessen.

Det fremgår av planene at endelig utbyggingsløsning består av 47 vindturbiner av typen Vestas V-136 4,2 MW. Samlet installert effekt i anlegget vil bli 197,4 MW. Vindturbinene vil ha en navhøyde på 90

meter og rotordiameter på 136 meter. Dette vil gi en samlet høyde på 158 meter. Lengden på internveiene vil bli ca. 36 km.

Tiltakshaver søker om å øke effekten fra 195 MW til 197,4 MW, samt å gjøre justeringer av grensene for planområdet, for å oppnå samsvar med nye grenser for festetomter. Endringene er marginale og det samlede arealet for planområdet er noe redusert.

Hovedadkomstvei planlegges fra Magnhildskaret, i tillegg er det gitt konsesjon til en ny adkomstvei fra Sørgulen. Tiltakshaver ønsker å justere den øvre delen av traseen fra Sørgulen for å unngå skarpe svinger i bratte partier. Lengden vil reduseres fra 4,2 km til 3,3 km.

Turbinplasseringene er endret sammenlignet med utbyggingsplanen, som ble lagt til grunn i konsesjonsbehandlingen. Vindturbinene med tilhørende veinett i området rundt Botnanipa og Forredalsegga i nord er flyttet lenger sør til områdene sør for Tverrdalsnipa og Slettevarde. Endringen er gjort som følge av at vindforholdene i nord er krevende med mye turbulens, som vil føre til stor belastning og at vindturbinene vil være nødt til å stenges i lengre perioder. Det vil si at ca. 8 km² av planområdet ikke lenger blir berørt av vindturbiner og veier, men at områdene i sør får en større konsentrasjonen av vindturbiner, der hvor vindforholdene er bedre.

Den endelige utbyggingsløsningen er kommentert i høringsuttalelsene. Flere av interesseorganisasjonene mener endringene i utbyggingsplanen er så store at det må kreves ny konsesjonsbehandling. De viser til at turbinstørrelsen, antall, plassering av turbinene er endret, og at virkningene av anlegget er endret betydelige. Naturvernforbundet (NVF) med flere mener at utbygger ikke må få tillatelse til å øke OEDs maksimalt tillatte installerte effekt for å få plass til en ekstra vindturbin.

Bremanger kommune skriver at vindturbinene er flyttet sørover, hvor vindforholdene er bedre egnet for vindkraftverk. Vindturbinene i områdene i nord rundt Botnanipa og Fossedalsegga er fjernet, ettersom vindforholdene tilsier at flere vindturbinene vil være nedstengt i lange perioder som følge av sterk og ustabil vind. Endringene gjør av vindkraftverket samlet vil bli mindre arealkrevende. Bremanger kommune vurderer endringen som positiv for natur- og miljøhensyn, da det er et mål om at inngrepet skal samles og reduseres mest mulig.

Flora kommune ber NVE kreve at en turbin blir fjerna fra planområdet, da omsøkt anlegg på 197,4 MW er 2,4 MW over det som er konsesjongitt. Det er primært turbin T15, som er den som ligg mest eksponert mot Florø, de ønsker fjernet.

NVE har vurdert endringene og den endelige utbyggingsløsningen i prosjektet. Økt installert effekt og justering av grensene til planområdet er konsesjonspiktige endringer, og er behandlet i medhold av energiloven § 3-1. Etter NVEs vurdering er justeringen av planområdet marginal. Det vises til figur 3.1 på siden 15 i MTA. NVE konstaterer at det er gitt konsesjon til 195 MW, og at endret vindturbin type medfører at samlet installert effekt vil øke med 2,4 MW. Antall vindturbiner er tilsvarende det som er lagt til grunn i konsesjonssøknaden. Etter NVEs vurdering vil ikke økt installert effekt eller justering av grensene for planområdet medføre endrede virkninger for omgivelsene.

Etter NVEs vurdering tilsier endringer i traseen i øvre del av adkomstveien fra Sørgulen, at landskaps- og terrengvirkningene blir noe redusert, blant annet som følge av redusert veilengde. NVE har behandlet endringene som en del av miljø-, transport- og anleggsplanene. Det vises til egne vurderinger i tilknytning i avsnittet «Terrengbehandling».

NVE konstaterer at vindturbinene er plassert innenfor det konsesjongitte planområdet. Endret vindturbin type og endrede turbinplasseringer vil først og fremst medføre endrede visuelle virkninger. Dette fremkommer i høringsinnspillene.

Øvrebotten mener at vindturbin T42 er plassert unødvendig langt mot nord, slik at de visuelle virkningene fra Botnane er langt større enn de trenger å være. Han viser til visualiseringene fra Nordbotten. Han skriver at plasseringen vil ha negative virkninger for landskapsopplevelsen for både lokalbefolkningen og tilreisende, og vil begrense muligheten for å utvikle naturbasert reiseliv i bygda i framtiden. Han mener at små endringer av plasseringen vil redusere de negative virkningene betydelig. Øvrebotten har skissert to alternative løsninger. Rune Norbotten skriver at at han er positiv til at den samlede arealbruken er redusert, og at vindturbinene er trukket mer tilbake fra ytterkanten av planområdet. Han skriver at turbinplassering T39 er plassert svært synlig fra hus og hytter i Botnane, og at dette kan ha negative virkninger for fastboende og turister som kommer til bygda. Han mener T39 bør flyttes for å dempe det visuelle inntrykket. NVE krever at området ved Akslaskaret skal bli bedre skjermet mot støy-, lys- og forurensing, og at vassdraget Årebrotet, Uradalen og Guleskarlia skal bli bedre vernet mot visuell belastning og støy ved at turbinplasseringene blir endret. I tillegg må kupene i Magnhildskaret bli skjermet for vindturbinstøy.

NVE viser til at det er lagt opp til at dagens system skal ta høyde for den raske teknologiutviklingen på markedet, slik at best tilgjengelig teknologi kan legges til grunn for endelig utbyggingsløsning. Det betyr at utbyggingsløsningen, som ble lagt til grunn på konsesjonstidspunktet, ikke lenger er aktuell. NVE konstaterer at tiltakshaver har fremlagt nye visualiseringer. NVE vurderer at den økte synligheten for enkelte områder ikke er av et slikt omfang at det utløser en ny konsesjonsbehandling.

NVE har vurdert endringene knyttet til plassering av turbiner og veier, samt valg av turbintype og øvrige endringer til å være i tråd med konsesjonen av 02.02.17. NVE mener at detaljplanen gir god oversikt over arealbruken for tiltaket. Det vises til nærmere vurderinger i avsnittene under.

Arealbruk

I miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA) presenteres permanente og midlertidig arealbruk i forbindelse med etablering av Guleslettene vindkraftverk. NVE har gjort følgende vurderinger av planlagt arealbruk.

Veier og kranoppstillingsplasser

Det fremgår av planene at det vil være behov for et planert området på ca. 1800 m² til oppstillingsplass for kran ved hver vindturbin. Etter NVEs vurdering vil det være behov for store arealer i forbindelse med installasjon av vindturbinene. Omfanget av areal avhenger av vinturbinstørrelse og installasjonsteknikk og -metode. NVE forutsetter at anleggsarbeidene planlegges og gjennomføres slik at varige sår i terrenget minimaliseres, og at areal til kranoppstillingsplassene reduseres i den grad det er mulig. NVE forutsetter at kranoppstillingsplassene så langt det er mulig tilbakeføres og istandsettes etter anleggsfasen er ferdig. NVE vil sette vilkår om at det utarbeides en plan for istandsetting av kranoppstillingsplasser, inkludert eventuelle oppstillingsplasser for hjelpekran, snuplasser eller andre hjelpeanlegg i tilknytning til turbinmontering, for å redusere permanent arealbruk og etablere vegetasjon hvor det er mulig. Planen skal blant annet beskrive behovet for opparbeidet areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

Det fremgår av designmanualen at planlegging og prosjektering av veitraseer, kabeltraseer, fundamentplasser og massetak skal skje med deltakelse av landskapsarkitekt med sikte på å oppnå en best mulig landskapstilpasning. NVE vil stille vilkår om at detaljerte arealbruksplaner i målestokk 1:1000 eller 1:5000 oversendes NVE før anleggsstart. Basert på erfaring fra tidligere prosjekter mener NVE arealbruksplaner med fastsatt inngreps/marksikringssone, som konsentrerer arealbruken mest mulig, gir mulighet for en fleksibel fremføring av veier i landskapet med reduserte terrenginngrep og bedre landskapstilpasning. NVE vil sette vilkår om at arealbruksplaner, som viser ytre inngrepsgrenser

rundt og langsmed de planlagte anleggselementene, forelegges NVE før anleggsstart. NVE understreker at dersom veitraseene avviker vesentlig fra detaljplanen skal dette godkjennes av NVE.

Mellomlagring og riggområder

Det er planlagt riggområder i Magnhildskaret, i Sørgulen og ved Myklebust (hovedriggområde). NVE konstaterer at riggområdene ligger utenfor planområdet og tiltakshaver skriver at det vil søkes om nødvendige tillatelser fra kommunene. NVE ber om å få tilsendt kopi av kommunal tillatelse.

Mellomlagring av turbinkomponenter er planlagt i områder som først vil benyttes til masseuttak. NVE viser til eget avsnitt om vurderinger og vilkår knyttet til massetak.

Servicebygg og transformatorstasjon

Det er planlagt et servicebygg i Magnhildskaret med tilhørende parkeringsplass, som vil benyttes ved drift av vindkraftverket og som utfartsparkering. Servicebygget vil blant annet inneholde oppholdsrom, kontrollrom, lager/verksted og sanitæranlegg og garasje. Det er fremlagt foreløpig skisser av fasaden, men endelig utforming og materialvalg vil skje i samråd med arkitekt. Grunnflaten vil være ca. 300 m², i tillegg til en garasjedel på ca. 50 m². I planene er det angitt en samlet arealbruk på 3300 m² i tilknytning til servicebygget. Det fremgår av MTA at det vil bli etablert vannforsyning og lukket anlegg for avløp.

Transformatorstasjon i planområdet vil ha et areal på ca. 450 m². Det planlegges å opparbeide en tomt på ca. 1500 m² for å ha tilstrekkelig plass til stasjon, utstyrsleveranse og parkeringsplass. Det er ikke fremlagt skisse av fasaden.

NVE viser til at det er gitt tillatelse til oppføring av servicebygg og transformatorstasjon gjennom anleggskonsesjonen av 02.02.17. Byggene er tenkt plassert på områder som i anleggsfasen først vil benyttes til masseuttak, og deretter til mellomlagring av turbinkomponenter, samt en mindre rigg ved transformatorområdet.

Når det gjelder arealbruk i etterkant av utbyggingen, herunder etablering av parkeringsplasser, mener NVE at den permanente arealbruken må reduseres i den grad det er mulig. NVE viser til ovennevnte vurderinger og vilkår knyttet til massetak.

NVE konstaterer at det kun er presentert foreløpig skisse av fasade til servicebygget. NVE vil stille vilkår om at det skal sendes inn fasadetegninger i målestokk 1:100 før arbeidet med byggene starter.

Når det gjelder den tekniske utformingen, herunder avløpsanlegg, viser NVE til at tiltaket må være i samsvar med kommunale planer for området og plan- og bygningsloven § 29-5 og § 29-7 med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift gjelder så langt de passer. Dette er bestemt i byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c og plan- og bygningsloven § 1-6.

Massetak

Det er planlagt seks massetak innenfor planområdet. Lokalisering fremgår av detaljplankart. To av de planlagte massetakene vil i anleggsfasen benyttes som mellomlagring, samt en mindre rigg, etter uttak av masser. Det planlegges deretter å benytte arealene til oppføring av transformatorbygg og servicebygg med tilhørende parkeringsplasser. Det fremgår av MTA at arealene som ikke benyttes i driftsfasen vil istandsettes i henhold til MTA og prinsipper i designmanual.

Bremanger kommune viser til planlagt massetak ved Olavatnet. De ber om at dette blir tatt ut av planene, av hensyn til landskap, friluftsliv og kulturlandskap. De skriver at nødvendige masseuttak bør plasseres i områder som har færre natur- og kulturverdier og er mindre benyttet til allmenn ferdsel. Sistnevnte gjelder også for planlagt massetak ved Grøneggvatnet, som vil bli liggende under vannflaten.

De skriver at en alternativ plassering må vurderes ut fra hensyn til å samle inngrepet så langt som mulig. De viser også til massetak mellom turbinplassering T12 og T16 (ved transformatorstasjonen), og ber om at dette blir forsøkt flyttet for å redusere inngrepet rundt turstien, som kommer i direkte konflikt med massetaket.

Forhandlingsutvalet for grunneierne (FFG) skriver i uttalelse at planlagte massetak i tilknytning til vann i området, hvor en tar sikte på at de i ettertid vil bli fylt med vann er en metode som er bra. De viser til at planlagt massetak ved Grøneggvatnet, og vil gjøre oppmerksom på at det er et kultivert og godt fiskevann. De skriver at fisk tåler sprengning dårlig, og at det er fare for at Grøneggvatnet kan bli skadet som fiskevann. De skriver at dersom utbygger ikke finner et alternativ til massetak, krever de at utbygger tar kostnadene ved å tilbakeføre Grøneggvatnet så snart utbyggingen er ferdig. De viser til at grunneierne har et aktivt utmarkslag, som i mange år har drevet kultivering og tilrettelegging av fisk og småvilt i område, og ønsker at området skal være mest mulig inntakt til denne bruken også i driftsperioden til vindkraftverket. Rune Norbotten viser også til at Grøneggvatnet er et godt kultivert fiskevann, og at det blir gjort nødvendige tiltak for å avbøte virkninger av planlagt massetak i nærheten av vannet.

NVE konstaterer at det i MTA og detaljplanen er angitt aktuelle steder for massetak. Prinsipper for istandsetting er beskrevet i MTA og designmanual. NVE registrerer at det har kommet inn merknader knyttet til lokalisering av massetak ved Olavatnet, Grøneggvatnet og ved planlagt område for transformatorstasjon (Slettevarden).

NVE vil sette vilkår om at det skal utarbeides en detaljert plan for etablering og istandsetting av massetaken. Planen skal inneholde detaljerte kart av de ulike massetaken med visualiseringer og tverrsnitt. Planene skal utarbeides i samråd med grunneiere og kommune, og godkjennes av NVE før arbeidet med massetaken starter. NVE forutsetter at det vurderes alternativ plassering av massetak til områdene ved Olavatnet, Grøneggvatnet og Slettevarden.

NVE viser til at det planlegges å benytte to av de skisserte massetaken til mellomlagring og senere oppføring av transformatorstasjon og servicebygg med tilhørende parkeringsplasser. NVE har lagt til grunn at mellomlagringsområde omfatter midlertidig arealbruk, og forutsetter at områdene tilbakeføres etter avsluttet anleggsfase. For å redusere permanent arealbruk, vil NVE stille krav til at planen også beskriver behovet for areal i forbindelse drift og vedlikehold av anlegget.

Kaianlegg

Lokaliseringen av kaianlegg er flyttet fra Kjelkeneset til Fjord Base sin kai i Florø. NVE viser til at konsesjonær må avklare og innhente nødvendige tillatelser fra havne- og farvannsmyndigheter i forbindelse med etablering av kaianlegget.

Terrengbehandling

Det er utarbeidet en egen design manual for Guleslettene vindkraftverk. Design manualen tar for seg hovedprinsippene for landskaphensyn og terrengbehandling i byggeprosessen når det gjelder inngrep i terrenget i form av veier, fundamentplasser, kranoppstillingsplasser, kabler, grøfter og massetak.

NVE mener en slik prinsipiell tilnærming er viktig for prosjekter som strekker seg over store områder. Basert på erfaring fra tidligere gjennomførte prosjekter er NVEs vurdering at gode løsninger oppnås når målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i tidlig fase.

NVE mener at design manualen for Guleslettene vindkraftverk utgjør et tilstrekkelig verktøy for å sikre gode terrengutforminger i landskapet. NVE har satt egne vilkår knyttet til utforming og istandsetting for

de tiltak hvor NVE mener dette mangler. NVE forutsetter at prinsippene som er beskrevet i design manualen følges under anleggsarbeidet.

I vedtak om ny adkomstvei fra Sørgulen av 23.03.18, står det at «NVE legger til grunn at tiltakshaver i MTA-plan for Guleslettene vindpark skal vektlegge å beskrive hvordan landskapsvirkningene og inngrepene av tilkomstveien fra Sørgulen kan begrenses, spesielt for strekningen mellom Olavatnet til internveier i vindparken. Videre legger NVE til grunn at adkomstveien skal samordnes med eksisterende traktorvei og eventuell vei i tilknytning Oladalselva kraftverk». Etter NVEs vurdering tilsier justert trasé at landskapsvirkningene begrenses noe. NVE har lagt til grunn føringer beskrevet i designmanualen og vil sette vilkår om at det skal tas særlig hensyn til terreng og landskap ved etablering av adkomstvei på strekningen mellom Oldalsvatnet og planområdet. NVE vil også ha fokus på denne strekningen ved tilsyn. NVE viser til at adkomstveien skal samordnes med eksisterende traktorvei og eventuell vei i tilknytning Oladalselva kraftverk.

Flora kommune ber NVE å følge tiltakshaver tett i byggeprosessen for å sikre en mest mulig skånsom plassering og utforming av veiene i planområdet. NVE kan bekrefte at anlegget vil bli fulgt opp tett i anleggsfasen, og at kommunene vil få tilbud om å være med.

Rune Norbotten har spesielt bedt om at veien som er planlagt fra turbinplassering T39 til T40 og T41 blir tilpasset i terrenget. Veien vil bli godt synlig fra Botnane, og han ber om at det ikke blir laget noe skjemmende veiskjæringer på denne strekningen. Etter NVEs vurdering er områder som ligger eksponert til spesielt viktig å være oppmerksom på med hensyn til terrengtilpasning. NVE ber tiltakshaver/entreprenør merke seg dette. NVE vil også ha fokus på dette ved tilsyn i anleggsfasen.

Støy og skyggekast

Det er gjennomført oppdaterte støy- og skyggekastberegninger for Guleslettene vindkraftverk. Støyberegningene er utført etter metoden Nord 2000. Beregningen legger til grunn et tenkt «verste-tilfelle» scenario, med medvind fra alle retninger og med støybelastning ved vindstyrke på 8 m/s ved 10 meters høyde, som tilsvarer kildestøy på 106,9 dBA for vindturbin Vestas V136-4,2 MW.

Det fremgår av beregningene at to hytter (Hytte Utmarkslaget ved Blomringen og Oladalshytta) og et stølshus (ved Blomringen) får beregnet støy på henholdsvis 52,5, 43,7 og 52,6 dBA. Tilsvarende bygg får beregnet skyggekast over anbefalte grenseverdier på henholdsvis 45:10, 11:49 og 44:55 timer forventet skyggekast per år.

Tiltakshaver oppgir at det er inngått avtale med grunneiere om kompensasjon for ulemper knyttet til støy og skyggekast.

Kulturminner

I anleggskonsesjon, post 13 «Miljø-, transport- og anleggsplan», står det at planen skal inneholde en beskrivelse av hvordan landskaps- og miljøforhold skal ivaretas i anleggs- og driftsperioden, herunder hensyn til automatisk fredete kulturminner. I avsnitt tre står det at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 skal være oppfylt før MTA blir godkjent.

Sogn og Fjordane fylkeskommune utførte §9-undersøkelser i planområdet for vindkraftverket sommeren 2017. Det ble ikke gjort funn av automatisk freda kulturminner i planområdet. Det er heller ingen kjente forekomster av automatisk freda kulturminner fra tidligere. Fylkeskommunen har vurdert at potensialet for funn av automatisk freda kulturminner er begrenset langs den planlagte traseen for adkomstveien fra Sørgulen, og de har ikke stilt krav om §9-undersøkelser.

Av nyere tidskulturminner ble det dokumentert fire støler og en steingarder i planområdet. Stølen på Blomringen er i en slik forfatning at tiltakshaver har inngått avtale om å rive bygget. I den sammenheng viser Bremanger kommune til at tiltaket er søknadspiktig etter plan- og bygningsloven. Det er også flere gamle varder i området langs kommunegrensen. Tiltakshaver skriver at det er lagt opp til å unngå at stølstufter og varder blir direkte berørt eller ødelagt under anleggsarbeidet.

Sogn og Fjordane fylkeskommune skriver i sin uttalelse at de forutsetter at det blir stilt krav om avbøtende tiltak, i form av fjerning av turbiner som er visuelt dominerende for kulturmiljøet og landskap i Botnane. NVE viser at de visuelle virkningene for kulturmiljøene Botnane, Midtgulen og Ytrehus er vektlagt i konsesjonssaken. NVE har i anleggskonsesjonen post 12 «Detaljplan» bedt tiltakshaver om å se på muligheter for å ivareta hensyn til blant annet kulturmiljøet, men at dette må vurderes opp mot optimalisering av turbinplasseringene med hensyn til kraftproduksjonen.

Friluftsliv

I anleggskonsesjonen post 12 står det blant annet at «Konsesjonær skal se på muligheter for å ivareta hensyn til friluftsliv Dette må vurderes opp mot optimalisert turbinplassering med hensyn til kraftproduksjon. Vurderingene skal fremgå i detaljplanen».

NVE viser til fremlagte forslag til tiltak for friluftsliv, herunder etablering av varmistue nær Langeevatn og lysløpe. I tillegg planlegges det tilrettelegging av utsiktspunkt i vindkraftverket med sittebenk, informasjonsskilt og gapahuk. Det fremgår av MTA at tiltakene er utarbeidet i samråd med lokale tur- og idrettslag. Varmestuen vil ha en grunnflate på ca. 100 m² med innlagt vann og strøm. Lysløypa og varmistua vil behandles av kommunen i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser. Anleggene vil overdras lokale tur- og skilag ved ferdigstillelse, som vil stå for driften.

Flora kommune viser til at de ulike avbøtende tiltakene er i tråd med kommunens ønske, men at de er bekymret for at vindturbin T1 kommer for nær lysløypa, og vil medføre fare for iskast om vinteren. Det står i uttalelsen at det er viktig for kommunen at veier og turbiner er mest mulig skjermet fra de mest brukte områdene.

Sogn og Fjordane fylkeskommune ber om bedre tilrettelegging for friluftsliv på Ramstadheia, som alternativ til utbyggingsområdet. De ber også om tilrettelegging for at funksjonshemmede skal kunne bruke utbyggingsområdet til friluftslivsaktiviteter.

NVF med flere mener at anlegget vil ødelegge for tradisjonelt friluftsliv på Guleslettene, og vil at endringene i prosjektet i større grad vil forringe naturopplevelser og jakt, og faren for iskast vil gjøre det usikkert å ferdes i anlegget vinterstid. De viser blant annet til at lysløypa er plassert i risiko-sonen for iskast. De mener veiskjæringer og fyllinger vil gjøre det farefullt og ferdes i området på sykkel. De skriver at veien må sikres med rekkverk på utsatte punkt. De skriver at perioder med fare for iskast må kommuniseres tydelig. Utbygget må i samarbeid med kommunen og friluftsansjonerne lage en plan for kommunikasjon av fare for iskast.

Tiltakshaver skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene, at det planlegges installert et avvisningssystem i turbinbladene, i form av varmestruer i turbinbladene. De presiserer at det er kun ved særskilte værforhold om vinteren det dannes is på bladene, og iskast kan forekomme. De skriver at det vil settes opp varslingsskilt i anlegget for å gjøre folk oppmerksom på faren. De viser til at varmistua og lysløypa, samt servicebygg og parkeringsplasser for turfolk, er planlagt i god og sikker avstand fra nærmeste vindturbin.

NVE viser til anleggskonsesjon post 20 «Ising og iskast», hvor det er stilt krav om vurdering av omfang av ising og risiko for iskast i anlegget. Det er også stilt krav om avvisningssystem. I tillegg skal

konsesjonær utarbeide forslag til rutiner for varsling. NVE skal godkjenne vurdering og opplegg for varsling før idriftsettelse av anlegget.

Drikkevann

I anleggskonsesjon, post 15 «Drikkevann», står det: «I nedslagsområdene for offentlige/private drikkevannskilder skal omfanget av anleggsutbygging, herunder planer for veibygging, konkret plassering av vindturbiner og andre installasjoner forelegges vannverkseier/berørte parter for uttalelse og deretter Mattilsynet for særskilt vurdering.

Som del av miljø-, transport- og anleggsplanen skal konsesjonær, i samarbeid med vannverkseier/berørte parter og Mattilsynet, avklare hvilke tiltak som skal iverksettes for å sikre drikkevannskildene både i anleggs- og driftsperioden. Planen skal godkjennes av NVE.»

I forbindelse med arbeidet med MTA og detaljplan er det utført en ROS-analyse for vannforsyning, jf. vilkår i anleggskonsesjonen. NVE sendte MTA med tilhørende ROS-analyse på høring til vannverkseier/berørte parter og Mattilsynet. Mattilsynet avdeling Sunnfjord og Sogn og avdeling Nordfjord, Flora kommune, Malkenes og Naturvernforbundet har uttalt seg til teamet.

Tiltakshaver skriver i sine kommentarer av 28.05.2018, at det vil utarbeides en tiltaksplan i samråd med Mattilsynet, entreprenør og vannverkseier/berørt part. Som en del av tiltaksplanen vil utarbeides en detaljert ROS-analyse og plan for prøvetaking. Tiltaksplanen vil oversendes NVE for godkjenning før anleggsstart.

NVE viser til anleggskonsesjonen, hvor det står at tiltak for å sikre drikkevannskilder skal avklares i samarbeid med vannverkseier/berørte parter og Mattilsynet, som en del av MTA. NVE konstaterer at restriksjoner knyttet til drikkevann, som er beskrevet i MTA, ikke er utarbeidet i tråd med krav til prosess i vilkåret. NVE legger til grunn at Mattilsynet/vannverkseier og berørte parter har fått planene til uttalelse, og at det videre arbeidet med tiltaksplan for drikkevann skal utføres i samarbeid med partene. Etter NVEs vurdering vil dette ivareta krav til prosess i henhold til vilkåret i anleggskonsesjonen.

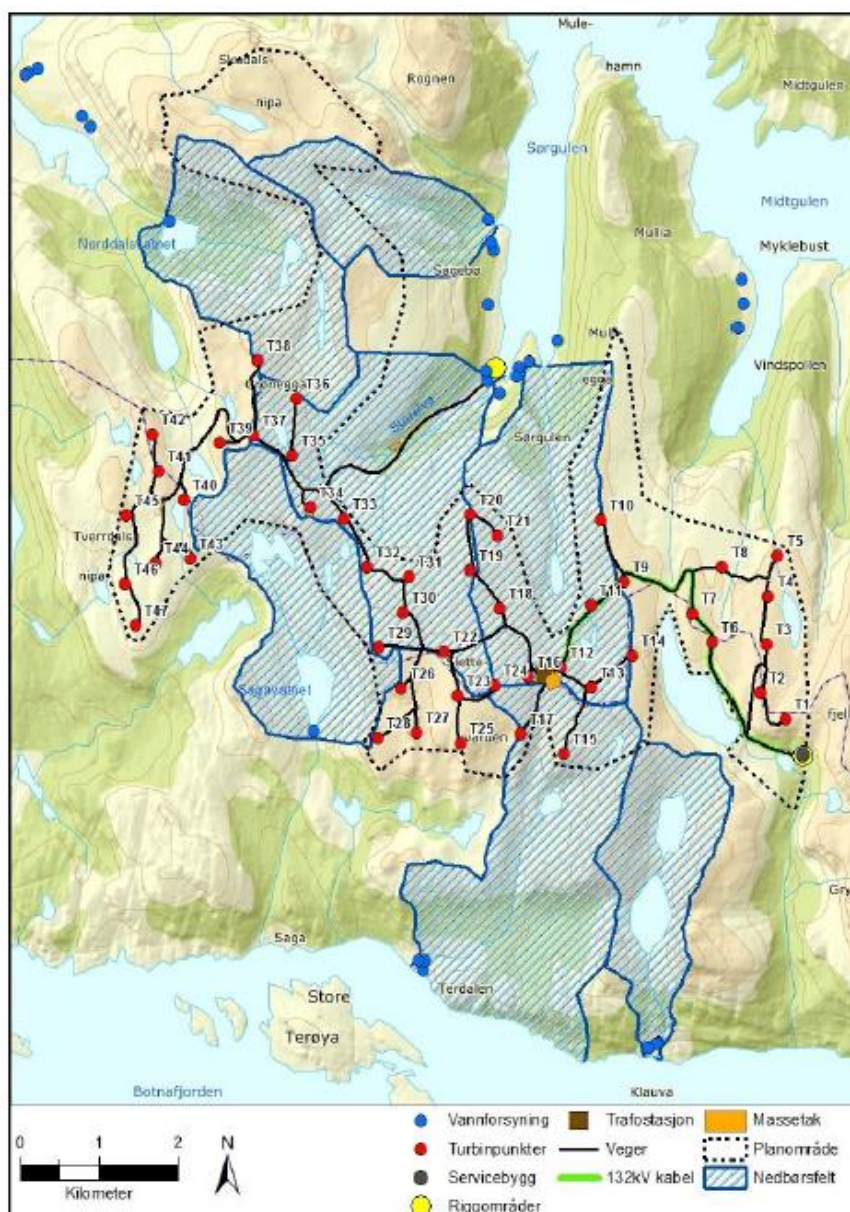
NVE vil sette vilkår om at det ikke gjennomføres anleggsarbeid, som kan berøre private eller offentlige drikkevannskilder, før tiltaksplanen er godkjent av NVE. NVE presiserer at planen skal utarbeides i samråd med vannverkseier/berørte parter og Mattilsynet, jf. vilkår i konsesjonen av 02.02.17. NVE understreker at de er tiltakshavers ansvar å sørge for tilgang til rent drikkevann i anleggs- og driftsfasen.

Med bakgrunn i MTA og detaljplan, ROS-analyse, høringsinnspill og tiltakshavers kommentarer av 28.05.18, har NVE vurdert virkninger for private og offentlige drikkevannskilder i sammenheng med omsøkte planer.

Det fremgår av MTA at planområdet berører følgende nedslagsfelt til kommunale og private drikkevannskilder, se figur 1:

- Sagavatnet; drikkevannskilde for Flora kommune.
- Norddalsvatnet; herunder forsyning til to private husstander og en hytte i Øvrebotnen, samt settefiskanlegg i Botnane.
- Sørgulen; herunder syv private vannforsyninger, hvorav ett overflatevannsinntak fra Storelva (forsyner to husstander) og fem kildeutspring/løsmassebrønner.
- Terdalen; herunder tre private vannforsyninger, hvor det legges til grunn at alle er overflatevannsinntak fra Terdalselva.

- Klauva; herunder tre private vannforsyninger, hvor det legges til grunn at alle er overflatevannsinntak fra Klauveelva.

Figur 1. Nedbørsfelt for drikkevannsforsyninger og private drikkevannskilder.

Sagavatnet

Flora kommune ber NVE kreve at buffersona rundt nedbørsfeltet til Sagavassdraget blir økt fra 100 meter til 500 meter og at all aktivitet knytta til vindkraftverket flyttes ut forbi denne buffersonen. Det vises til at det ikke er noen reserveløsninger for de 9000 innbyggerne, og at det er flere private drikkevannskilder i området. De ber NVE om at de foreslåtte turbinene T26, T28, T29, T32, T33, T34, T35, T37, T39, T40 og T43 nær nedbørsfeltet for Sagavatnet, samt foreslått massetak ved T34 og alle foreslåtte veier i området, blir flyttet ut forbi ei buffersone på 500 meter.

Mattilsynet avdeling Sunnfjord og Sogn har vurdert forhold knyttet til vannforsyninger i Flora kommune. De viser til at vindkraftverket vil påvirke flere nedbørsfelt til flere drikkevannskilder, men at

den viktigste med hensyn til virkninger av utbyggingen er Sagavatnet, som er hovedvannkilde til Florø by med 10.000 mottakere.

De viser til oversendte planer og at det er planlagt en buffersone på 100 meter fra grensen av nedbørsfeltet. Med bakgrunn i at det planlegges installert høyere vindturbiner enn konsesjonsgittløsning, mener de avsatt buffersone er for lite. De viser til potensiell fare for forurensning ved turbinhavari, velt og brann. De skriver at en vindturbin inneholder flere hundre liter olje, som ved en turbinvelt vil kunne gi alvorlig forurensning i nedbørsfeltet. De skriver videre at Flora kommune per i dag ikke har en etablert reservedrikkevannskilde, og Mattilsynet har foreløpig ikke fattet vedtak ovenfor kommunen om dette.

De viser også til risiko for forurensning ved bruk av kjemikalier med mer på vindturbinene i driftsperioden, tilsier at buffersonen bør være større. De mener den bør utvides til å ta høyde for turbinvelt inn mot nedslagsfeltet.

Naturvernforbundet skriver at det ikke må plasseres turbiner, eller annen infrastruktur i nedbørsfeltet til Sagavassdraget og Terdalsvassdraget. De mener det må opprettes en sikringssone på 500 meter rundt grensene til nedslagsfeltene til de to vassdraga der en ikke etablerer infrastruktur, herunder veier, massetak, trafostasjoner, lagringsplasser, grøfter, lagringsplass for olje, kjemikalier, samt at motorisert aktivitet og all annen aktivitet knytt til vindkraftverket skal ikke tillates verken i anleggs- eller driftsfasen.

Det fremgår av detaljplanen at det ikke vil etableres anlegg i form av veier, turbinplasseringer eller andre inngrep i nedbørsfeltet til Sagavatnet. Tiltakshaver understreker dette i sine kommentarer av 28.05.18. I planene er det foreslått en restriksjonssone på 100 meter fra nedbørsfeltgrensen til Sagavatnet. I restriksjonssonen skal aktiviteter som kan medføre risiko for forurensning av drikkevannskilder begrenses, herunder påfylling og lagring av drivstoff, olje, kjemikalier. Med bakgrunn i innspill fra Flora kommune, har tiltakshaver økt restriksjonssonen til 200 meter fra nedbørsfeltet til Sagavatnet. De skriver at tiltak i form av restriksjoner innenfor denne sonen vil bli drøftet i forbindelse med tiltaksplanen.

NVE konstaterer at veier, turbiner og andre tiltak er planlagt utenfor nedbørsfeltet til Sagavatnet. NVE legger til grunn at dette sammen med en tiltaksplan vil være tilstrekkelig for å sikre at det ikke skjer uønskede hendelser, som avrenning og forurensning av drikkevannskilden Sagavatnet med tilhørende nedbørsfelt i anleggs- og driftsperioden.

Nordalsvatnet

Mattilsynet avdeling Nordfjord har vurdert forholdene knyttet til vannforsyninger i Bremanger kommune, herunder Nordalsvatnet. De skriver at ROS-analysen viser til at nedbørsfeltet til Nordalsvatnet blir lite berørt av anleggsarbeid, men at siden vannkilden er vanskelig å erstatte er det foreslått en buffersone på 100 meter både i anleggs- og driftsfasen. Mattilsynet viser til at det er et settefiskanlegg, som tar vann fra Nordalsvatnet, og at det er viktig at de blir godt informert om alle forhold som kan påvirke vannkvaliteten. Utover dette har Mattilsynet ingen merknader.

Det fremgår av planene at nedbørsfeltet til Nordalsvatnet berøres i liten grad. Det planlegges etablert en turbin like innenfor og en annen like utenfor nedbørsfeltgrensen. Det er foreslått en restriksjonssone på 100 meter fra nedbørsfeltgrensen, tilsvarende som for Sagavatnet. NVE konstaterer at Nordalsvatnet har vannforsyning til et settefiskanlegg i Botnane og to private husstander, samt en fritidsbolig. NVE legger til grunn ROS-analysen og detaljplanen, som viser at tiltaket berører nedbørsfeltet til Nordalsvatnet i svært liten grad og sannsynligheten for forurensning vurderes som liten. Etter NVEs vurdering vil en restriksjonssone i tilstrekkelig grad kunne ivareta drikkevannskilder og vannforsyning til

settefiskanlegget i tilstrekkelig grad. NVE forutsetter at tiltaksplanen drøftes med eiere av settefiskanlegget.

Sørgulen/Storelva

Mattilsynet avdeling Nordfjord har vurdert forholdene knyttet til vannforsyninger i Bremanger kommune, herunder Sørgulen. De skriver at planene og ROS for vannforsyning viser til stor aktivitet rundt Storelva og en svært høy risiko for forurensning av overflatevanninntak. De viser til MTA, hvor det står at tiltakshaver vil tilby erstatningsvann til de som har overflatevannforsyning fra Storelva i Sørgulen i anleggsperioden, og at en permanent erstatning vil vurderes nærmere i en ny detaljert ROS-analyse. Mattilsynet viser til anbefalinger i gjennomført ROS-analyse, og vil kreve at de to husstandene får en ny permanent vannforsyning. De minner samtidig på at det må dokumenteres at ny vannkilde har god drikkevannskvalitet. De viser til at det er usikkerhet knyttet til andre vannforsyninger i området og hvorvidt anleggsarbeidet vil ha negativ virkning på disse. Mattilsynet mener derfor det bør vurderes å ta prøver at vannet også fra de private vannforsyningene før arbeidet starter.

Det fremgår av planene at det planlegges etablert en rekke turbiner med tilhørende veier innenfor nedbørsfeltet til Sørgulen. I tillegg vil det anlegges adkomstvei langs Storelva og riggområde ved utløpet av elva. Det er også skissert et massetak i nærheten av Olavatnet. NVE viser til eget avsnitt om vurderinger og vilkår knyttet til massetak under «Arealbruk». ROS-analysen viser at det vil være høy risiko for forurensning av overflatevannsinntakene i Storelva i anleggsperioden. Det er to husstander som benytter vann overflatevannsinntak i Storelva. Det fremgår av ROS-analysen at det anbefales at overflatevannsinntak i Storelva erstattes permanent. Risiko for forurensning av de resterende fem vannforsyningene vurderes som begrenset, ettersom de benytter vann fra løsmassebrønner/kildeutspring.

Med bakgrunn i utført ROS-analyse av vannforsyning, vil NVE stille vilkår om at de to husstandene med overflatevannforsyning fra Storelva får ny permanent vannforsyning før anleggsarbeidene starter. NVE viser til at prøvetaking av ny vannforsyning, samt av de andre vannforsyningene i Sørgulen, skal inngå i prøvetakingsprogrammet, som en del av tiltaksplanen. Etter NVE vurdering vil dette ivareta drikkevannskilder i Sørgulen i tilstrekkelig grad.

Terdalen

Flora kommune ber NVE kreve at grunneierne i Terdalsvassdraget får permanent endret drikkevannsløsning slik det er planlagt for Sørgulen med drikkevannsinntak i Storelva.

Malkenes mener at tiltaket vil medføre forringet kvalitet på drikkevannet, dersom foreslått utbygging i og nær nedbørsfeltet blir gjennomført. Han skriver at planene viser at det er foreslått å bygge vindturbiner og annen infrastruktur og anlegg nær og inne i nedbørsfeltet til Terdalsvassdraget. Han ber NVE stille krav om at alle tiltak flyttes ut av nedbørsfeltet for Terdalsvassdraget med en sikkerhetssone på 500 meter. Malkenes etterlyser tiltak for stabilt og sikkert drikkevann i anleggsfasen.

Mattilsynet avdeling Sunnfjord og Sogn skriver at det er tre private vannkilder i Terdalen, med inntak fra Terdalsevla. Det er planlagt to vindturbiner i nordre del av nedslagsfeltet til Terdalselva, samt to veier og et massetak delvis inne i nedslagsfeltet. På samme sted er det også planlagt parkeringsplass og transformatorstasjon. Området er beskrevet som den sentrale lagringsplassen for hele anlegget. Mattilsynet skriver at dette vil medføre jevn trafikk og aktivitet i anleggs- og driftsfasen, og med det økt fare for uheldige hendelser. Videre er området preget av rask avrenning ned mot Terdalselva. I ROS-analysen er det anbefalt å etablere alternativ vannforsyning for de private vannkildene i Terdalen i anleggsperioden. Med bakgrunn i potensiell fare for forurensning også i driftsfasen, mener Mattilsynet at det enten bør sørges for at Terdalselva ikke blir berørt, eller at det blir etablert permanent alternativ vannforsyning.

NVE konstaterer at det planlegges å etablere to turbinplasseringer T17 og T15 med tilhørende veier i nordlige del av nedbørsfeltet for Terdalselva. Det er også skissert et massetak i nær tilknytning til nedbørsfeltet. NVE viser til eget avsnitt om vurderinger og vilkår knyttet til massetak under «Arealbruk».

Det fremgår av MTA at tiltakshaver vil tilby erstatningsvann til de som har overflatevannforsyning i Terdalselva så lenge det pågår anleggsvirksomhet innenfor nedbørsfeltet. Tiltakshaver mener at det er lite sannsynlig at vannkvaliteten i Terdalsvassdraget vil bli vesentlig berørt som følge av anleggsvirksomhet og/eller drift av anlegget. De skriver at detaljert ROS-analyse og prøvetaking før, under og etter anleggsperioden, vil inngå som en del av tiltaksplanen.

NVE vil på nåværende tidspunkt ikke stille krav om ny permanent vannforsyning for de tre private vannforsyningene i Terdalen. Dersom det skulle vise seg at tiltaket medfører betydelig forringet kvalitet av drikkevannet vil NVE vurdere å sette krav om nye permanente løsninger. NVE presiserer at det er tiltakshavers ansvar å sørge for rent drikkevann i anleggs- og driftsfasen.

Klauva

Mattilsynet avdeling Sunnfjord og Sogn viser til at det er tre private vannkilder i Klauva, som har inntak av overflatevannet fra Klauveelva, men at nedbørsfeltet til Klauveelva ikke vil bli affisert under anleggsperioden. NVE konstaterer at nedbørsfeltet til Klauva ikke vil bli berørt av tiltaket.

Annet

Malkenes viser til erfaring fra andre vindkraftverk, og stiller seg tvilende til påstanden om at det ikke er sannsynlig med utslipp i drikkevannet i driftsperioden. Han krever at det ikke brukes glykol, eller andre kjemikalier ved vedlikehold av turbiner, eller annen utstyr og infrastruktur, og at det skal lages egen kontrakt om dette, som skal signeres og tinglyses. Tiltakshaver presiserer at turbinbladene ikke vil spyles med glykol eller lignende i forbindelse med vedlikehold av turbinene.

Mattilsynet avdeling Nordfjord viser til at omfanget av prøvetakingen skal skje i samråd med Mattilsynet. De venter på at tiltakshaver tar kontakt når de starter arbeidet med å lage prøvetakingsplaner. Naturvernforbundet (NVF) viser til vilkår i konsesjonen, og etterlyser en egen plan for drikkevannskilder, som skal godkjennes av Mattilsynet. Tiltakshaver skriver at prøvetaking vil inngå som en del av tiltaksplanen. NVE viser til at det er satt vilkår om at tiltaksplanen skal utarbeides i samråd med Mattilsynet.

For- og etterundersøkelser av fugletrekk

Det er fastsatt eget vilkår i anleggskonsesjonen av 02.02.17, post 14 om for- og etterundersøkelser av fugletrekk. I vilkåret står følgende:

«Det skal gjennomføres for- og etterundersøkelser for å kartlegge fugletrekk i vestlige og nordvestlige deler av planområdene. Resultatene av forundersøkelsene skal beskrives i miljø-, transport- og anleggsplan, der også eventuelle nødvendige endringer i planområdet eller driften av turbinene av hensyn til trekkende fugl skal beskrives. Eventuelle slike nødvendige endringer og tilpasninger i planområdet av hensyn til trekkende fugl skal gjennomføres på bakgrunn av disse resultatene, og inngå i MTA.

Planen skal godkjennes av NVE. NVE skal forelegge planen for Fylkesmannen i Sogn og Fjordane for uttalelse før godkjenning. Områdene som er omfattet av dette vilkåret er i vest og nordvest, de områdene som omfatter de nåværende turbinpunktene 1-5, det vil si nord for Fossedalsegga, og 14-17, det vil si vest for strekket Smådalene – Storemyr. Program for undersøkelsene godkjennes av NVE.»

NVE mottok program for kartlegging av fugletrekk fra konsesjonær i e-post av 12.03.17. Programmet er utarbeidet av konsultentselskapet ÅF-Industry AS. NVE godkjente program for forundersøkelser i vedtak av 16.03.17. Resultater fra forundersøkelser av fugletrekk ble oversendt NVE, som en del av MTA 23.03.18. Planen ble sendt på høring til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane i brev av 10.04.18.

Det fremgår av rapporten at det generelt var det mye høyere fugleaktivitet nede ved vannet enn oppe på det planlagte vindparkområdet, og at det virker som at både trekkende og øvrig fugl foretrekker lavereliggende områder. Det står videre at det heller ikke virker som om det er vanlig at fugler trekker gjennom de delene av vindparken som var studert, sammenlignet med nede ved havet. Det ble allikevel observert noe trekkende fugl oppe i det planlagte vindparkområdet samt ryer og muligens bergirisk som var de eneste truede dyreartene observert i områdene som er studert. Det konkluderes med at det ikke anbefales endringer i design eller drift av vindparken som følge av funnene, selv om det finnes mulighet for at enkeltindivider av fugler skal kunne påvirkes negativt av den planlagte vindparken anses sannsynligheten for slik påvirkning lav. Derfor er det ikke sannsynlig at betydelig antall truede eller trekkende fugl vil påvirkes negativt av den planlagte utbyggingen.

Fylkesmannen uttalte seg til undersøkelsen i brev av 04.05.18. I uttalelsen fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser de til NINA-rapport 825 om fugletrekk vest i Guleslettene, og mener det ikke er forsvarlig å plassere ut vindturbiner vest for Smådalane-Storemyr. De ber om at disse vindturbinene tas ut av planene. De hevder at trekkfuglrapporten fra ÅF Industry AB er faglig svak og villedende, og at den ikke kan inngå i MTA for Guleslettene vindkraftverk. Med det mener de at det dermed ikke er gjort en tilfredsstillende kartlegging av fugletrekk i området og at krav i konsesjonen dermed ikke er oppfylt. Naturvernforbundet (NVF) slutter seg til dette.

NVE konstaterer at turbinplasseringene nord for Fossedalsegga, tidligere angitt 1-5, er tatt ut av planene. Endelig utbyggingsløsning viser at det i stedet planlegges flere turbiner konsentrert i området vest for strekket Smådalane-Storemyr, det vil si vilkåret omfatter de nåværende turbinpunkter T39-T47.

NVE mener forundersøkelser for kartlegging av fugletrekk ikke er utført tilfredsstillende. NVE viser til at det i OEDs vurdering av 11.11.2016 er presisert at det skal utføres kartlegging av fugletrekk og ikke fokuseres på enkelt arter, slik rapporten viser. Etter NVEs vurdering er utførte observasjoner ikke tilstrekkelig til å kartlegge fugletrekket. Observasjonene har ikke blitt utført i hovedtrekkperioden, og er kun gjennomført i et begrenset tidsrom på dagen. NVE viser til at fugletrekket i all hovedsak foregår nattetid, og tidlig morgen. NVE viser til at det heller ikke er gjort forsøk på å kvantifisere trekkende fugl.

Med bakgrunn i ovennevnte vurdering vil NVE sette vilkår om at det ikke skal utføres anleggsarbeid i områdene som omfatter turbinplassering T39-T47 før forundersøkelser for fugletrekk er tilfredsstillende utført, og godkjent av NVE, jamfør vilkår i konsesjonen. Resultatene for undersøkelsen skal i henhold til vilkåret forelegges Fylkesmannen i Sogn og Fjordane til uttalelse før godkjenning. NVE viser til OEDs vedtak av 11.11.16, hvor det står at forundersøkelsene skal utføres over minimum en sesong (vår og høst). NVE minner om at de første trekkende artene i forbindelse med høsttrekket passerer i slutten av juli/starten av august.

Naturmangfoldloven kapittel II og naturmiljø

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningen skal i sine vedtak redegjøre for, samt synliggjøre den kunnskap og de virkninger et tiltak vil få for naturmangfoldet, og hvordan dette har påvirket beslutningen.

NVE viser til at de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen. Etter NVEs vurdering er de innsendte planene innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonsprosessen. Det er derfor ikke gjort nye vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II i dette vedtaket.

I konsesjon av 02.02.17, post 13 «Miljø-, transport- og anleggsplan», står det at planen skal inneholde en beskrivelse av hvordan landskaps- og miljøforhold skal ivaretas i anleggs- og driftsperioden, herunder hensyn til rødlistede plante- og fuglearter.

I miljø-, transport- og anleggsplanen beskrives tiltak for å ivaretagelse av arten praktdraugmose (nær truet, NT) og anadromstrekning i Storelva, med ål (sårbar, VU) og sjøørret. Tiltak for å opprettholde ørretbestanden i mange av vannene i planområdet er også beskrevet.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser til at Terdalselva fører sjøørret. De skriver at dersom vassdrag med sjøørret får avrenning fra anleggsområdet og blir tilført finpartikler fra gravearbeid eller sprengning, kan dette skade fisk og redusere bestanden. Slam, som sedimenter over gyte- og oppvekstområde kan hindre oksygentilførsel til rogn og yngel, og eventuelle skarpe partikler fra sprengning kan skade fiskegjellene.

Etter § 11 skal tiltakshaveren dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I kapittel 6.7.2. i og 4.2.2 i MTA konkretiserer de tiltakene som gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet, blant annet ved å legge vekt på å unngå forurensning, som kan gi virkninger for fiskebestanden både i Storelva og i vannene i planområdet. I MTA vises det også til at det vil bli gjennomført kartlegging forsommeren 2018 i områder som har potensiale for funn av praktdraugmose (NT), slik at eventuelle verdifulle funn vil kunne hensynstas i anleggsfasen ved mindre justeringer av veilinjene. NVE mener prinsippene for å hindre forurensning av vassdraget og minimere risiko for uønskede hendelser er tilstrekkelig beskrevet i kapittel 6.12 i MTA. Kostnadene for dette dekkes av konsesjonær eller entreprenør etter egne avtaler. Kravene i § 11 anses derfor som oppfylt.

I henhold til § 12 i naturmangfoldloven skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Den innsendte planen sikrer at arbeidene blir utført på en god måte for å hindre skade på naturmangfoldet ved gi rom for detaljtilpasning av terrenginngrep innenfor rammene designmanualen gir. Etter NVEs vurdering utgjør MTA for Guleslettene vindkraftverk et godt grunnlag for å ta gode valg knyttet til driftsmetoder og teknikk for å unngå eller begrense skade på naturmiljøet. NVE mener arbeidet med MTA og rutinene i planen gjør at de samfunnsmessig beste driftsmetodene og teknikkene benyttes.

Andre forhold

Fylkesmannen viser til reglene om anleggsdrift i forurensningsloven §8, og eventuell søknad til Fylkesmannen om utslippstillatelse. De legger til grunn at tiltakshaver vurderer eventuelle tiltak for å unngå at naturmiljøet blir forurensset både i anleggs- og driftsfasen. NVE ber tiltakshaver merke seg innspillet til Fylkesmannen, og ber tiltakshaver samtidig gjøre seg kjent med annet tilgrensende lovverk.

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) viser til at lysmerkingen vil føre til visuelle virkninger nattetid i form av 94 høyintensive blinkende lys på 47 vindturbiner. De viser at med økt turbinhøyde til over 150 meter følger andre krav fra til rapportering, registrering og merking av luftfartshindre. Flora kommune ber om en avklaring på bruk av lysmarkering på høyder over 150 meter. NVF med flere krever at

høyden på turbinene må reduseres fra 158 til under 150 meter, slik at en slipper kraftige blinkende hvite varsellys døgnet rundt fra turbinene.

Tiltakshaver skriver i sine kommentarer, at de har søkt om å merke ti vindturbiner, som angir utforming og utstrekning av anlegget (perimetermerking). De har også søkt om å bruke mellomintensitetslys i stedet for pålagt høyintensitetslys, med hensyn til påvirkning på omgivelsene. NVE viser til anleggskonsesjonen post 25 «Luftfart», hvor det står at konsesjonær skal merke vindturbinene i samsvar med de til enhver tid gjeldende forskrifter om luftfartshinder. NVE understreker at det er Luftfartstilsynet som skal godkjenne merkingen av vindturbinene, både med hensyn til lysintensitet og hvilke turbiner som skal merkes. NVE påpeker at Luftforsvaret kan kreve merking som går utover minimumskravene til Luftfartstilsynet. NVE har ikke vektlagt endrede visuelle virkninger, som følge av høyere intensitet på lysmerkingen, i forbindelse med godkjenning av MTA og detaljplan.

Flora kommune oppfordrer NVE om å sette krav til el-framdrift på interntransportmiddel i dette vindkraftanlegget og andre framtidige vindkraftprosjekt. NVE vil ikke legge føringer for valg av kjøretøy i prosjektet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Annet

For anlegg for produksjon av elektrisk energi med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke krav om utarbeidet reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd, men anlegget må avklares mot kommuneplanens arealdel og eventuelle reguleringsplaner før anleggsarbeidet kan igangsettes. NVE konstaterer at Guleslettene vindkraft AS har fått innvilget dispensasjon fra gjeldende arealplan av Bremanger og Flora kommuner i vedtak av henholdsvis 10.07.2017 og 11.07.2017.

Byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven gjelder i det vesentligste ikke for tiltak etter energiloven, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter (§ 29-7) med tilhørende deler av byggt teknisk forskrift (TEK10) gjelder så langt de passer for tiltak med konsesjon etter energiloven.

Når anlegget er ferdig bygget, skal konsesjonæren sørge for at kommunen får tilsendt nødvendige opplysninger om tiltakets plassering, slik at det offentlig kartverket kan ajourføres, jf. byggesaksforskriften § 4-3 siste ledd og plan- og bygningsloven kapittel 2 om krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon.

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber tiltakshaver orientere grunneiere og rettighetshavere, samt vannverkseier/berørte parter i henhold til vilkår 15 i anleggskonsesjonen, i tillegg til berørte støy- og skyggekastmottakere ved Blomringen og Olavatnet, om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt. Vedtaket skal følge orienteringen. Kopi av orienteringen skal sendes NVE.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen seks uker fra det tidspunkt denne underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
Direktør

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

- «Innkomne merknader, Guleslettene vindkraftverk, Bremanger og Flora kommuner»
- Orienteringsbrev

Vedlegg – Innkomne merknader, Guleslettene vindkraftverk, Bremanger og Flora kommuner

Bremanger kommune skriver i brev av 04.05.2018 at endringer i konsesjonen omfatter økt installert effekt, justerte plangrenser, økt samlet turbinhøyde og endring i trasé for adkomstveien fra Sørgulen.

De skriver at planen lite detaljerte sammenlignet med krav etter plan- og bygningsloven. Dette gjør at det kan være vanskelig å se de konkrete virkningene for landskapet av planlagte tiltak, herunder massetak og veier.

De viser til at vindturbinene er flyttet sørover, hvor vindforholdene er bedre egnet for vindkraftverk. Vindturbinene i områdene i nord rundt Botnanipa og Fossedalsegga er fjernet, ettersom vindforholdene tilsier at flere vindturbinene vil være nedstengt i lange perioder som følge av sterk og ustabil vind. Endringene gjør av vindkraftverket samlet vil bli mindre arealkrevende. Bremanger kommune vurderer endringen som positiv for natur- og miljøhensyn, da det er et mål om at inngrepet skal samles og reduseres mest mulig.

Bremanger kommune viser til planlagt massetak ved Olavatnet. De ber om at dette blir tatt ut av planene, av hensyn til landskap og friluftsliv. De skriver at nødvendige masseuttak bør plasseres i områder som har færre naturverdier og i mindre grad blir benyttet til allmenn ferdsel. Sistnevnte gjelder også for planlagt massetak ved Grøneggvatnet, som vil bli liggende under vannflaten. De skriver at en alternativ plassering må vurderes ut fra hensyn til å samle inngrepet så langt som mulig. De viser også til massetak mellom turbinplassering T12 og T16, og ber om at dette blir forsøkt flyttet for å redusere inngrepet rundt turstien, som masseuttaket kommer i direkte konflikt med.

De skriver at tiltakshaver har avtalt med grunneier om riving av en gammel støl. Kommunen viser til at tiltaket er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven.

Flora kommune behandlet saken i bystyret 22.05.2018, hvor følgende ble vedtatt:

1. Bystyret ber NVE kreve at en turbin blir fjerna fra planområdet, da omsøkt anlegg på 197,4 MW er 2,4 MW over det som er konsesjonsgitt, primært turbin T15 som er den som ligg mest eksponert mot Florø.
2. Bystyret ber NVE kreve at buffersona rundt nedbørsfeltet til Sagavassdraget blir økt fra 100 meter til 500 meter og at all aktivitet knytta til vindkraftverket flyttes ut forbi denne buffersonen.
3. Bystyret ber NVE om at de foreslåtte turbinene T26, T28, T29, T32, T33, T34, T35, T37, T39, T40 og T43 nær nedbørsfeltet for Sagavatnet, samt foreslått massetak ved T34 og alle foreslåtte veier i området, blir flyttet ut forbi ei buffersone på 500 meter.
4. Bystyret ber NVE kreve at grunneierne i Terdalsvassdraget får permanent endret drikkevannsløsning slik det er planlagt for Sørgulen med drikkevannsinntak i Storelva.
5. Bystyret ber om en avklaring på bruk av lysmarkering på høyder over 150 meter.
6. Bystyret er bekymra for at turbin T1 står for nær planlagt lysløype med overhengende fare for iskast.
7. Bystyret ber NVE å følge tiltakshaver tett i byggeprosessen for å sikre en mest mulig skånsom plassering og utforming av veiene i planområdet.

8. Bystyret oppfordrer NVE om å sette krav til el-framdrift på internttransportmiddel i dette vindkraftanlegget og andre framtidige vindkraftprosjekt.
9. Bystyret gir rådmannen fullmakt til å utforme og sende klage på vedtaket om MTA dersom kommunen ikke får medhold i sine ønsker og krav.

I saksframlegget fremgår det at det har vært to møter med rådmannen i forkant av utarbeiding av planene. Med bakgrunn i store endringer for Flora kommune, basert på konsesjonsgitt løsning, mente rådmannen at Bystyret burde bli informert direkte. Guleslettene vindkraft AS orienterte Bystyret i møte 07.12.2017. Flora kommune har videresendt planene til NVF, Flora Turlag og Sogn og Fjordane Turlag, for å innhente deres syn på saken i forbindelse med høring av planene.

I saksframlegget vises det til at plassering av flere av vindturbinene er trukket lenger sør, og vil være mer synlig og eksponert mot Florø, som følge av vindforholdene nord i planområdet. Rådmannen skriver at de ikke var informert om at dette kunne være utfallet ved detaljprosjekteringen, da det ble gitt positiv innstilling til konsesjonen. Videre står det at T15 er plassert inne i nedbørsfeltet til Terdalsvassdraget, og dermed utgjør en forurensningskilde, jf. ROS-analysen.

Når det gjelder drikkevann, vises det til at det er tatt hensyn til den kommunale drikkevannskilden Sagavatnet, ved at det ikke er plassert turbiner i nedbørsfeltet. Kommunen mener buffersonen på 100 meter er for liten. Det vises til at det ikke er noen reserveløsninger for de 9000 innbyggerne, og at det er flere private drikkevannskilder i området. Massetaket ved vindturbin T34, bør også flyttes. Det fremgår av saksframlegget at Kupevatnet vurderes som reserveløsning for Florø, men at det planlegges plassert flere turbiner innenfor nedbørsfeltet til dette vannet.

Når det gjelder friluftsliv, vises det til ulike avbøtende tiltak, som er i tråd med kommunens ønske, men at de er bekymret for at turbin T1 kommer for nær lysløypa med fare for iskast. Det står i uttalelsen at det er viktig for kommunen at veier og turbiner er mest mulig skjermet fra de mest brukte områdene.

Flora kommunen mener servicebygget og varmetua har lite tiltalende utforming. De skriver at de ønsker å at byggene får form og materialbruk som passer inn i terrenget. De skriver at disse byggene skal behandles som byggesak av kommunen. Flora kommune ber NVE stille krav om at transport i planområdet bør foregå med elbil. De mener at fugleundersøkelsene er mangelfulle, men at de selv ikke har kompetanse på feltet og overlater derfor vurdering av innholdet til offentlige faginstanser. Det vises til andre feil og mangler i planene, herunder bruk og håndtering av sprengningsplast, vurderinger av miljøkravene i EUS vanndirektiv.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har uttalt seg til planen i brev av 04.05.2018 og i tilleggssuttalelse av 09.05.2018.

Fylkesmannen viser til NINA-rapport 825 om fugletrekk vest i Guleslettene, og mener det ikke er forsvarlig å plassere ut vindturbiner vest for Smådalane-Storemyr. De ber om at disse vindturbinene tas ut av planene. De mener at trekkfuglrapporten fra ÅF Industry AB er faglig svak og villedende at den ikke kan inngå i MTA for Guleslettene vindkraftverk. Med det viser de til at det ikke er gjort en tilfredsstillende kartlegging av fugletrekk i området, og at krav i konsesjonen dermed ikke er oppfylt.

De viser til tidligere merknader knyttet til fugletrekk i området og behov for kartlegging av trekkruiter og omfang av fugletrekk. I sin uttalelse til MTA oppsummerer de egne merknader og NVEs vurderinger, samt fastsatte vilkår fra OED knyttet til fugl, som er gjort i den tidligere behandlingen av saken. De viser til at de ikke har fått forelagt MTA før nå, og at de har konsentrert seg om det som gjelder fugletrekk i forbindelse med høringen.

Fylkesmannen mener at kartleggingen er utført av konsulenter som mangler lokalkunnskap og at kartleggingen generelt er mangelfull og feilaktig. De viser til at det er det trukket fram flere arter, som etter deres syn er irrelevant i sammenheng med Guleslettene vindkraftverk. Fylkesmannen nevner lappspove, makrellterne, sivhøne, dukkere, fiskeørn og myrhauk. De mener at valget av fokusarter fremstår som merkelig, og at det samme gjelder for bruken av en utdatert liste over arter fra den internasjonale naturvernunionen. I tillegg er kartleggingen kun gjort på dagtid. Fylkesmannen mener det er nattetrekk, som vil være dominerende over et landområde som Guleslettene. De mener det må gjennomføres radarundersøkelser for å få til et tilstrekkelig kunnskap om hvor trekkrutene går, i hvilken høyde de flyr, omfanget av trekket og under hvilke værforhold. Fylkesmannen mener at kartleggingen ikke har bidratt med noe, utover at det ser ut til å være aktivitet av rovfugl innover Sjørdalen i området mellom Tverrdalsnipa og Grøneggja.

Fylkesmannen viser til informasjon om fugletrekk fra andre undersøkelser i regionen, NINA-rapport 825, også utgitt som NVE rapport 53, 2012. De mener det er beklagelig at denne ikke er lagt til grunn. De viser til at i denne undersøkelsen ble det utplassert radar ved Nesje nord på Frøya i Bremanger for å kartlegge fugleaktivitet i to sjøområder (Frøyagrunnen og Olderveggen). Undersøkelsene viste aktivitet hele døgnet og med det største tallet fuglespor registrert øst for radaren (over Bremangerlandet). Fylkesmannen mener trekkaktiviteten skjer øst for kysten, og at fugletrekket vil passere over de vestlige delene av planområdet for Guleslettene vindkraftverk. Ut i fra dette mener de det er beklagelig at vindturbinene vest for Smådalane-Storemyr ikke er fjernet.

I tilleggssuttalelse av 09.05.2018 skriver Fylkesmannen at de er orientert om at Terdalselva fører sjøørret. Dersom vassdrag med sjøørret får avrenning fra anleggsområdet og blir tilført finpartikler fra gravearbeid eller sprengning, kan dette skade fisk og redusere bestanden. Slam, som sedimenter over gyte- og oppvekstområde kan hindre oksygentilførsel til rogn og yngel, og eventuelle skarpe partikler fra sprengning kan skade fiskegjellene.

Fylkesmannen viser til reglene om anleggsdrift i forurensningsloven §8, og eventuell søknad til Fylkesmannen om utslippstillatelse. De legger til grunn at tiltakshaver vurderer eventuelle tiltak for å unngå at naturmiljøet blir forurenset både i anleggs- og driftsfasen.

Sogn og Fjordane fylkeskommune viser i uttalelse av 23.05.2018 til tidligere vedtak i forbindelse med høring av konsesjonssaken av 21.03.2012. De skriver at de forutsetter at følgende også gjelder i forbindelse med behandling av MTA og detaljplan:

- Fylkeskommunen forutsetter at det blir stilt krav om avbøtende tiltak, i form av:
 - Fjerning av turbiner som er visuelt dominerende for kulturmiljøet og landskap i Botnane.
 - Bedre tilrettelegging for friluftsliv på Ramstadheia, som alternativ til utbyggingsområdet.
 - Tilrettelegging for at funksjonshemmede skal kunne bruke utbyggingsområdet til friluftslivsaktiviteter.
- Fylkeskommunen forutsetter at vindkraftprosjektet blir a) Avklart med hensyn til kulturminnelova, i samsvar med brev fra Riksantikvaren. B) Utbyggeren tar kostnaden ved utbedring av fylkesveinettet der det er behov for det i samband med utbygging av vindkraftanlegget.

Mattilsynet avd. Nordfjord skriver i uttalelse av 04.05.2018 at de har sett på forholdene knyttet til vannforsyninger i Bremanger kommune (Nordalsvatnet og Sjørgulen).

Til Sørørgulen skriver de at planene og ROS for vannforsyning viser til stor aktivitet rundt Storelva og en svært høy risiko for forurensning av overflatevannsinntak. De viser til at det i MTA, hvor det står at tiltakshaver vil tilby erstatningsvann til de som har overflatevannforsyning fra Storelva i Sørørgulen i anleggsperioden, og at en permanent erstatning vil vurderes nærmere i en ny detaljert ROS-analyse. Mattilsynet viser til anbefalinger i gjennomført ROS-analyse, og vil kreve at de to husstandene får en ny permanent vannforsyning. De minner samtidig på at det må dokumenteres at ny vannkilde har god drikkevannskvalitet. De viser til at det er usikkerhet knyttet til andre vannforsyninger i området og hvorvidt anleggsarbeidet vil ha negativ virkning på disse. Mattilsynet mener derfor det bør vurderes å ta prøver at vannet også fra de private vannforsyningene før arbeidet starter.

Til Nordalsvatnet skriver de at ROS-analysen viser til at nedbørsfeltet til Nordalsvatnet blir lite berørt av anleggsarbeidet, men at siden vannkilden er vanskelig å erstatte er det foreslått en buffersone på 100 meter både i anleggs- og driftsfasen. Mattilsynet viser til at det er et settefiskanlegg, som tar vann fra Nordalsvatnet, og at det er viktig at de blir godt informert om alle forhold som kan påvirke vannkvaliteten. Utover dette har Mattilsynet ingen merknader.

Avslutningsvis viser de til at omfanget av prøvetakingen skal skje i samråd med Mattilsynet. De venter på at tiltakshaver tar kontakt når de starter arbeidet med å lage prøvetakingsplaner.

Mattilsynet avd. Sunnfjord og Sogn skriver i uttalelse av 03.05.2018 at vindkraftverket vil påvirke flere nedbørsfelt til flere drikkevannskilder, men at den viktigste med hensyn til virkninger av utbyggingen er Sagavatnet, som er hovedvannkilde til Florø by med 10.000 mottakere. De har kun uttalt seg til virkninger for Flora kommune. Mattilsynet avdeling Nordfjord har uttalt seg til virkninger for Bremanger kommune.

De viser til oversendte planer og at det er planlagt en buffersone på 100 meter fra grensen av nedbørsfeltet. Med bakgrunn i at det planlegges installert høyere vindturbiner enn konsesjonsgittløsning, mener de avsatt buffersone er for lite. De viser til potensiell fare for forurensning ved turbinhavari, velt og brann. De skriver at en vindturbin inneholder flere hundre liter olje, som ved en turbinvelt vil kunne gi alvorlig forurensning i nedbørsfeltet.

De skriver videre at Flora kommune per i dag ikke har en etablert reservedrikkevannskilde, og Mattilsynet har foreløpig ikke fattet vedtak ovenfor kommunen om dette. De skriver at de vil vurdere det, og at de har vurdert Kupevatnet, som det beste alternativet. Kupevatnet ligger nedstrøms Sagavatnet, og fem vindturbiner er planlagt plassert i dette nedslagsfeltet. Dette medfører derfor ekstra strengere krav til vern og sikring av Sagavatnet.

Mattilsynet viser også til risiko for forurensning ved bruk av kjemikalier med mer på vindturbinene i driftsperioden, tilsier at buffersonen bør være større. De mener den bør utvides til å ta høyde for turbinvelt inn mot nedslagsfeltet.

Videre skriver de at det er tre private vannkilder i Terdalen med inntak fra Terdalsevla, og at det er tre private vannkilder i Klauva, som har inntak av overflatevannet fra Klauveelva. De skriver at nedbørsfeltet til Klauveelva ikke vil bli affisert under anleggsperioden. Det er planlagt to vindturbiner i nordre del av nedslagsfeltet til Terdalselva, samt to veier og et massetak delvis inne i nedslagsfeltet. På samme sted er det også planlagt parkeringsplass og transformatorstasjon. Området er beskrevet som den sentrale lagringsplassen for hele anlegget. Mattilsynet skriver at dette vil medføre jevn trafikk og aktivitet i anleggs- og driftsfasen, og med det økt fare for uheldige hendelser. Videre er området preget av rask avrenning ned mot Terdalselva. I ROS-analysen er det anbefalt å etablere alternativ vannforsyning for de private vannkildene i Terdalen i anleggsperioden. Med bakgrunn i potensiell fare

for forurensning også i driftsfasen, mener Mattilsynet at det enten bør sørges for at Terdalselva ikke blir berørt, eller at det blir etablert permanent alternativ vannforsyning.

Forhandlingsutvalet for grunneierne (FFG) v/Øyvind Heimtun skriver i uttalelse oversendt av Rune Nordbotten 06.05.18 at planlagte massetak i tilknytning til vann i området, hvor en tar sikte på at de i ettertid vil bli fylt med vann er en metode som er bra.

De viser til at planlagt massetak ved Grøneggvatnet, og vil gjøre oppmerksom på at det er et kultivert og godt fiskevann. De skriver at fisk tåler sprengning dårlig, og at det er fare for at Grøneggvatnet kan bli skadet som fiskevann. De skriver at dersom utbygger ikke finner et alternativ til massetak, krever de at utbygger tar kostnadene ved å tilbakeføre Grøneggvatnet så snart utbyggingen er ferdig. De viser til at grunneierne har et aktivt utmarkslag, som i mange år har drevet kultivering og tilrettelegging av fisk og småvilt i område, og ønsker at området skal være mest mulig inntakt til denne bruken også i driftsperioden til vindkraftverket.

Vetle Aase Øvrebotten har oversendt uttalelse av 04.05.2018 på vegne av sin far Norulv Øvrebotten, grunneier g.nr.53/1 i Bremanger kommune. Han mener at vindturbin T42 er plassert unødvendig langt mot nord, slik at de visuelle virkningene fra Botnane er langt større enn de trenger å være. Han viser til visualiseringene fra Nordbotten. Han skriver at plasseringen vil ha negative virkninger for landskapsopplevelsen for både lokalbefolkningen og tilreisende, og vil begrense muligheten for å utvikle naturbasert reiseliv i bygda i framtiden. Han mener at små endringer av plasseringen vil redusere de negative virkningene betydelig. Øvrebotten har skissert to alternative løsninger.

Rune Norbotten skriver i uttalelse av 06.05.2018 at han er positiv til at den samlede arealbruken er redusert, og at vindturbinene er trukket mer tilbake fra ytterkanten av planområdet. Han skriver at turbinplassering T39 er plassert svært synlig fra hus og hytter i Botnane, og at dette kan ha negative virkninger for fastboende og turister som kommer til bygda. Han mener T39 bør flyttes for å redusere risikoen for avrenning i drikkevannsområdet og for å dempe det visuelle inntrykket.

Han skriver at veien som går fra T39 til T40/T41 er godt synlig fra Botnane, og ber om at det ikke blir laget noe skjemmende veiskjæringer på denne strekningen.

Han viser også til at Grøneggvatnet er et godt kultivert fiskevann, og at det blir gjort nødvendige tiltak for å avbøte virkninger av planlagt massetak i nærheten av vannet.

Stein Malkenes, grunneier g.nr.13/3, Flora kommune skriver i uttalelse av 04.05.2018 at det i 2010 ble bygd et privat vannverk på eiendommen med inntak fra betongkum i Terdalselva med tilhørende trykkpumpe. Vannet blir brukt i bolig, nøst og fjøs. Det er lagt ledning fra Terdalselva frem til bygningene på gården. I tillegg er det bygd godkjent avløp og septiktank, som en del av vannverket.

Malkenes mener at tiltaket vil medføre forringet kvalitet på drikkevannet, dersom foreslått utbygging i og nær nedbørsfeltet blir gjennomført.

Han skriver at planene viser at det er foreslått å bygge vindturbiner og annen infrastruktur og anlegg nær og inne i nedbørsfeltet til Terdalsvassdraget. Han ber NVE stille krav om at alle tiltak flyttes ut av nedbørsfeltet for Terdalsvassdraget med en sikkerhetssone på 500 meter. Malkenes etterlyser tiltak for stabilt og sikkert drikkevann i anleggsfasen. Malkenes viser til erfaring fra andre vindkraftverk, og stiller seg tvilende til påstanden om at det ikke er sannsynlig med utslipp i drikkevannet i driftsperioden.

Malkenes stiller følgende krav om sikring av nedbørsfeltet til drikkevannskilden.

- Det skal ikke plasseres turbiner, veier, massetak, trafostasjon, eller annen infrastruktur innfor nedbørsfeltet til Terdalsvassdraget.

- Det skal etableres en sikringssone rundt nedbørsfeltet til Terdalsvassdraget. Sikringssona skal være minimum 500 meter fra grensa til nedbørsfeltet.
- Det skal ikke brukes glykol, eller andre kjemikalier ved vedlikehold av turbiner, eller anna utstyr og infrastruktur. Det skal lages egen kontrakt om dette, som skal signeres og tinglyses.

Kravene er grundig begrunnet og utdypet videre i uttalelsen.

Naturvernforbundet i Flora (NVF) v/Joan Anders Stavang har sendt inn uttalelse i brev av 04.05.2018. De viser til tidligere epost av 09.01.2018 med krav ny konsesjonsbehandling, som følge av store endringer i prosjektet sammenlignet med den konsesjonsgittelsen. De viser til at turbinstørrelsen, antall, plassering av turbinene er endret, og at virkningene er betydelige. De mener utbygger har ignorert innspillene fra innbyggerne i Flora og bystyret, som kom inn i forbindelse med konsesjonsprosessen.

NVF har sammen med Forum for Natur og Friluftsliv, DNT Sogn og Fjordane, Norges Jeger og Fiskeforening, La naturen leve og Norsk Ornitologisk Forening, kommer med følgende til planene. Kravene er utdypet i vedlegg til uttalelsen:

- Drikkevannskilder. De viser til vilkår i konsesjonen, og etterlyser en egen plan for drikkevannskilder, som skal godkjennes av Mattilsynet. De viser til at det er to drikkevannskilder i Flora; Sagavassdraget og Terdalsvassdraget. I tillegg vil vindkraftverket påvirke Storelvavassdraget sør for Guleslettene, som er den eneste reelle reservedrikkevannskilden til Florø by.
 - Det skal ikke plasseres turbiner, eller annen infrastruktur i nedbørsfeltet til Sagavassdraget og Terdalsvassdraget.
 - Det skal opprettes en sikringssone på 500 meter rundt grensene til nedslagsfeltene til de to vassdraga der en ikke etablerer infrastruktur, herunder veier, massetak, trafostasjoner, lagringsplasser, grøfter, lagringsplass for olje, kjemikalier, samt at motorisert aktivitet og all annen aktivitet knytt til vindkraftverket skal ikke tillates verken i anleggs- eller driftsfasen.
- Friluftsliv og turisme. De mener at anlegget vil ødelegge for tradisjonelt friluftsliv på Guleslettene, og vil at endringene i prosjektet i større grad vil forringe naturopplevelser og jakt, og faren for iskast vil gjøre det usikkert å ferdes i anlegget vinterstid. De viser blant annet til at lysløypa er plassert i risiko-sonen for iskast. De mener veiskjæringer og fyllinger vil gjøre det farefullt og ferdes i området på sykkel. De skriver at veien må sikres med rekkverk på utsatte punkt.
 - Kupene i Magnhildskaret skal bli skjermet for vindturbinestøy.
 - Området ved Akslaskaret skal bli bedre skjermet mot støy-, lys- og forurensning av vassdraget
 - Årebrotet, Uradalen og Guleskarlia skal bli bedre vernet mot visuell belastning og støy ved at turbinplasseringene blir endra.
 - Veiskuldrer og fyllingsflanker må dekkas med grus, sand eller jord.
 - Perioder med fare for iskast må kommuniseres tydelig. Utbygget må i samarbeid med kommunen og friluftsansjonene lage en plan for kommunikasjon av fare for iskast.
 - Området i nord som utbygger sier har for mye turbulens til vindkraft må tilbakeføres til LNF-område.
 - Høyden på turbinene må reduseres fra 158 til under 150 meter slik at en slipper kraftige blinkende hvite varsellys døgnet rundt fra turbinene
 - Utbygger må ikke få tillatelse til å øke OEDs maksimalt tillatte installerte effekt for å få plass til en ekstra vindturbin.

- Kartlegging av fugletrekk. NVF skriver at krav i konsesjonen knyttet til kartlegging av trekkende fugl ikke er gjennomført tilfredsstillende. De mener undersøkelsen er faglig svak og ubrukelig, og bærer preg av dårlig kjennskap til norsk trekkfugl og lav kompetanse. De viser til at vindturbinene er relokalisert mot Uradalen hvor det er mye rovfugl.
 - Ei faglig forsvarlig analyse av fugl og fugletrekk som tar hensyn til rype, rovfugl og trekkfugl og som kan være grunnlag for justering av vindturbinplasseringer som reduserer drap på fugl, og som vurderer avbøtende tiltak (turbinplasseringer, fargemerking mm). Analysen må utføres av biologer/forskere med kjennskap til fugletrekk og fugl i vestnorske fjellmiljø.

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Sogn og Fjordane v/Elisabeth Dahle har sendt inn merknader til saken i flere omganger, 12.10.2017, 30.01.2018, 11.04.2018 og 27.04.2018, hvor det blir presisert at de krever ny konsesjonsbehandling av prosjektet, som følge av store endringer sammenlignet med den konsesjonsgitteløsningen. De har også uttalt seg sammen med Naturvernforbundet i Flora, og det vises til deres felles uttalelse. I tillegg viser de til at med økt turbinhøyde til over 150 meter følger andre krav fra til rapportering, registrering og merking av luftfartshindre, og at dette vil føre til visuelle virkninger nattetid i form av 94 høyintensive blinkende lys på 47 vindturbiner.